

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET FRIDAFORS I TINGSRYDS KOMMUN

Innehållsförteckning

BESKRIVNINGSDDEL.....	4
1. Syftet med reservatet.....	4
2. Administrativa data.....	4
3. Historisk och nuvarande mark- och vattenanvändning.....	6
3.1. Fridafors bruk och deponin.....	6
3.2. Mörrumsån.....	7
4. Områdets bevarandevärden.....	7
4.1. Geovetenskapliga värden och förhållanden.....	7
4.2. Biologiska värden.....	7
4.3. Kulturhistoriska värden.....	8
4.4. Friluftsliv.....	8
4.5. Anläggningar.....	8
5. Genomförda inventeringar och dokumentation.....	9
PLANDEL.....	10
6. Skötselområden.....	10
6.1. Bevarandemål för hela området.....	10
6.2. Generella riktlinjer och åtgärder för hela området.....	10
6.3. Skötselområden.....	11
7. Jakt och fiske.....	18
8. Bränder, storm, översvämningar, insektsangrepp.....	18
9. Barnperspektivet.....	19
10. Utmärkning.....	19
11. Sammanfattning och prioritering av skötselåtgärder.....	19
12. Förvaltning, tillsyn och uppföljning.....	19
BILAGOR.....	20
2a. Skötselplanekarta.....	21

BESKRIVNINGSDDEL

Fridafors är ett tätortsnära område med stor andel ädellövsskog. Naturreseptatets läge gör det till en uppskattad plats för rekreation, motion och friluftsliv. Genom området passerar Mörrumsån. Terrängen är stundtals mycket brant och storblockig. De biologiskt mest värdefulla delarna utgörs av gammal bokdominerad ädellövskog med ganska stort inslag av andra trädslag som lind, asp, ek, avenbok, gran, tall, björk, rönn, lönn m.fl. Den svåra terrängen gör att skogen, trots att den till viss del har gallrats, ändå har betydande ytor som är naturskogsartade med mycket död ved. Här finns även rikligt med grov asp med bohål och gamla hamlade lindar. Skogen är i huvudsak olikåldrig med träd mellan 80 och 200 år. I norr ingår också ett område som brunnit och som utvecklats till en lövbränna. I detta område finns cirka 20 äldre träd av asp, tall och björk.

I delarna allra närmast bebyggelsen finns ett stort antal olika trädslag representerade och barrträden har hållits borta. I dessa områden finns välhållna strövstigar som nyttjas flitigt av Fridaforsborna. Trädsiktet utgörs här av cirka 80-åriga bokar, ekar, aspar och lindar m.fl. trädslag med en ganska tät underväxt av yngre träd och buskar bl.a. asp, avenbok, lind, björk, hassel och ek. De mindre värdefulla delarna består av yngre grandominerad blandskog med inslag av ädellövträd.

1. SYFTET MED RESERVATET

Syftet med naturreseptatet är att:

- bevara och restaurera ädellövskog och annan lövskog. Skogens rika växt- och djurliv ska bevaras och gynnas,
- skogen ska vara naturskogsartad genom variation och flerskiktning med god tillgång på gamla, grova och ihåliga träd samt stående och liggande död ved,
- bevara ett tätortsnära område med omväxlande och rik natur som är av stor betydelse för friluftslivet under förutsättning att det inte påverkar naturvärdena negativt.

Syftet ska uppnås genom att:

- naturen skyddas genom föreskrifter som reglerar skogsbruk och olika typer av exploatering,
- skogen i huvudsak formas av naturliga processer vilka också kan efterliknas genom naturvårdande skötsel. Skötsel utförs för att gynna olika typer av lövskog genom att minska andelen gran, restaurera yngre partier och nyskapa livsmiljöer för växt- och djurlivet,
- lämpliga åtgärder för att främja upplevelsevärdena vidtas.

2. ADMINISTRATIVA DATA

Tabell 1. Administrativa data

Naturresevatets namn	Fridafors	
NVR-Id	2014679	
Län	Kronoberg	
Kommun	Tingsryd	
Distrikt	Almundsryd	
Gränser	Enligt karta, bilaga 1	
Lägesbeskrivning	6,7 km SSV Ryd, 15km NNO Olofström	
Centrumkoordinater	X: 479440, Y: 6251900	
Kartblad Index 100 km	62E	
Kartblad Index 5 km	62E 5h SO	
Naturgeografisk region	12a SÖ Smålands skog-/sjörik slätt	
Huvudsaklig objektkategori	Ä, Ädellövskog	
Fastigheter och markägarkategori	<i>Fastigheter</i> Karsahult 1:46 Slattesmåla 1:38	<i>Markägarkategori</i> Naturvårdsverket Sveaskog
Servitut/rättigheter/samfälligheter	Tele Väg Väg Elektronisk kommunikation Kraftledning	9763-12/59.1 07-ALM-805.1 07-ALM-941.1 0763-2017/39.1 0763IM-04-13871 0763IM-04-13869.1 0763IM-04/13868.1
	Vatten och avlopp	0763-96/68.2 0763-85/19.3
Sakägare	Enligt bilaga 3	
Areal	Totalareal 47 ha, varav 44,8 ha land och 2,2 ha vatten	
Förvaltare	Länsstyrelsen i Kronobergs län	

Tabell 2. Prioriterade bevarandevärden

Typ	Värde
Naturtyp	Ädellövskog, triviallövsog med ädellövinslag, större vattendrag
Strukturer	Grova lövträd, död ved, träd med bohål, branter och block, fria vandringsvägar
Arter	Bark- och vedlevande kryptogamer, vedlevande insekter, lax och tjockskalig målarmussla
Friluftsliv	Tätortsnära naturupplevelser, tillgänglighet via cykelled

Tabell 3. Naturtyper enligt nuvarande förhållanden och enligt bevarandemålen

Naturtyp	Areal enligt nuvarande förhållanden (ha)	Areal enligt bevarandemålen (ha)
Barrskog	11,5	0
Lövblandad barrskog	8	0
Triviallövskog	8,5	0
Ädellövskog	13,5	41,5
Sjöar och vattendrag	2,2	2,2
Övrigt	3,3	3,3
SUMMA	47	47
Produktiv skogsmark	42	

3. HISTORISK OCH NUVARANDE MARK- OCH VATTENANVÄNDNING

Den del av reservatet som ligger på östra sidan av Mörrumsån har historiskt sett hört till häradshövdingbostället Karsahult. En karta från 1861 visar att området på den tiden i huvudsak utgjordes av utmark – betad skogsmark. Ett par små ytor odlades. Området betecknas på en liknande karta från 1920 som skogs- och betesmark. På ekonomiska kartan från 1949 utgörs området av skogsmark och idag är hela området ännu skogsbeklätt.

Enligt en karta gjord vid laga skifte, år 1831, hörde större delen av området väster om ån till hemmanet Bjellernäs. Marken ned mot ån, öster om de nuvarande villorna vid Slattesmålavägen gick då under namnet Oxabacken och var då sannolikt betesmark. Övriga delar av Bjellernäs marker inom reservatet utgjorde inägomark. Mindre åkerytor fanns i det område som idag är korsning mellan Slattesmålavägen och Ringvägen. Bjellernäs gårdscentra med den mesta åkermarken låg utanför dagens naturreservat på de marker där bruket byggdes samt väster därom där än idag en gård ligger.

Det nordvästra hörnet av reservatet var en del av Slattesmålas utägor.

3.1. FRIDAFORS BRUK OCH DEPONIN

I mitten av 1920-talet anlade Tingsryds kommun en deponi för bl.a. hushållsavfall intill Slattesmålavägen i områdets norra del. I början av 1970-talet övergick den i Fridafors bruks ägo och mellan 1973 och 1982 deponerades fiberslam och silrejekt från brukets behandling av returpapper. Under 1990-talet avslutades deponin och man gjorde ett försök till efterbehandling där området delvis täcktes med bark och planterades med gran. I dagsläget är täckningen bristfällig och deponin saknar delvis täckning. Västra sidan sluttar brant.

3.2. MÖRRUMSÅN

Mörrumsån har haft en stor betydelse för befolkningsutvecklingen och för den industriella epoken i Fridafors. Ån har länge utnyttjats till fiske, redan i kung Valdemar den II:s jordeböcker från år 1231 finns det dokumenterat. Ån har även använts till flottning, mjöl- och sågkvarnar samt kraftindustri.

Idag används ån för rekreation i form av fritidsfiske, bad och paddling. Stora delar av vattenkraftindustrin är fortfarande i bruk, strax söder om reservatet ligger Fridafors vattenkraftverk.

4. OMRÅDETS BEVARANDEVÄRDEN

4.1. GEOVETENSKAPLIGA VÄRDEN OCH FÖRHÅLLANDEN

Terrängen runt Mörrumsån norr om Fridafors utgörs av storblockig morän som avsatts under inlandsisens avsmältning. Berggrunden i området utgörs framförallt av granit men i nordöstra hörnet av reservatet passerar en deformationszon, en svaghetszon i berggrunden utefter vilken berggrunden rör sig. Genom tryck och rörelser i berggrunden har granit här omvandlats till gnejsgranit.

4.2. BIOLOGISKA VÄRDEN

4.2.1. Terrestra bevarandevärden

Området uppvisar en stor variation av lövskogsbiotoper. I området finns tre nyckelbiotoper och två naturvärdesobjekt registrerade i Skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventering.

Nyckelbiotopen belägen i områdets västra del, just norr om villabebyggelsen, i skötselområde 2a består av gles och ljusöppen ädellövskog på storblockig terräng. Trädskiktet domineras av ek med inslag av lind och björk. På träden växer en intressant epifytflora. Bland lavarna finns bland annat lunglav och rostfläck.

I reservatets nordöstra del finns en nyckelbiotop som består av en varierad ädellövskog på storblockig och starkt sluttande terräng. Här finns alm, lind, avenbok, hassel och asp om vartannat.

Nyckelbiotopen söder om Mörrumsån sträcker sig från en bokdominerad höjd ner söderut längs Mörrumsån. Den södra delen är starkt sluttande ned mot ån.

I sydväst finns ett naturvärdesobjekt som utgörs av ädellövskog. Området ligger i direkt anslutning till ett bostadsområde i norra Fridafors och i öster avgränsas objektet av Mörrumsån. Här har en begränsad skogsskötsel tillämpats för att gynna ädellövträd och friluftsliv. Det finns lövträd i olika dimensioner och ålder.

Längst i nordväst finns ytterligare ett naturvärdesobjekt som utgörs av en lövbränna.

4.2.2. Limniska bevarandevärden

Mörrumsån är ett av Sveriges mest artrika vattendrag. Ån hyser bland annat en genetiskt unik laxstam. Förutom lax finns bland annat öring, sandkrypare, tjockskalig målarmussla och flodkräfta i vattensystemet. Det finns även ett flertal fiskberoende fåglar som fiskgjuse, storlom, strömstare och forsärla. Mörrumsåns avrinningsområde sträcker sig från källsjön Vrängen öster om Lindshammar i Jönköpings län ner till Mörrum väster om Karlshamn i Blekinge län. 90 % av avrinningsområdet ligger i Kronobergs län. Mörrumsån är utpekad som skyddat vatten och som särskilt värdefull ur fisk- och sportfiskeperspektiv. Det område av Mörrumsån som ingår i naturreservatet omfattar 2,2 ha. Två nyligen anlagda fiskvägar förbi vandringshindren i Fridafors medför fri vandringsväg för fisk och andra vattenlevande organismer från Blekinge och upp förbi Fridafors.

4.3. KULTURHISTORISKA VÄRDEN

Mörrumsån och dess omgivning har sedan lång tid tillbaka varit starkt påverkad av mänsklig aktivitet. Odlingsrösen och en före detta hamlad lind som går att hitta på den västra delen av reservatet minner om ett tidigare mer brukat område.

4.4. FRILUFTSLIV

4.4.1. Tillgänglighet

Reservat ligger tätortsnära, precis norr och öster om Fridafors. Den absoluta majoriteten av besökarna i området torde ta sig in i reservatet till fots. I väster passerar cykelleden Sydostleden genom reservatet. Här finns potential för cyklister att stanna till och uppleva området. Det går också buss till Fridafors från Ryd och Olofström.

4.4.2. Slitage och störningar

Riskerna för slitage är små eftersom området inte är särskilt känsligt för tramp från besökare. För att minska störningar för närboende ska inte besökare köra bil in på Paradisvägen. Skyltning och eventuellt anläggande av parkeringsplatser ska göras med hänsyn till detta. Strövstigar, rast-, tält- eller grillplatser ska inte anläggas i anslutning till tomtmark (med undantag för starten av strövstigar som utgår från villabebyggelse).

4.5. ANLÄGGNINGAR

I anslutning till fastigheterna Slattesmåla 2:1 och 3:1 finns två befintliga bryggor, båtplatser och grillplatser som fastighetsägarna får fortsätta att nyttja, underhålla och vid behov ersätta med liknande anläggningar av motsvarande storlek. I reservatet finns också mer eller mindre övergivna bryggor, båtplatser och andra konstruktioner och föremål som ska efter information till berörda fraktas bort från området för att gynna naturvärden och friluftsliv.

5. GENOMFÖRDA INVENTERINGAR OCH DOKUMENTATION

Artportalen: <http://www.artportalen.se/>

Riksantikvarieämbetet och Smålands museum. 2002. 2001 års fornminnesinventering i Kronobergs län - Älmhults och Tingsryds kommuner. Peter Holmgren och Brita Tronde, Stockholm.

K-A Kornfält, J- Bergström. 1991. Beskrivning till provisoriska, översiktliga berggrundskartan Karlskrona. SGU Serie Ba 44. Sveriges geologiska undersökning. Uppsala.

Länsstyrelsen i Kronobergs län, Christoffersson, I. 1989. Kronobergs Natur. Naturvårdsprogram för Kronobergs län.

Naturvårdsverket, 2004. Skyddsvärda statliga skogar Götaland, delrapport över uppdrag om naturvärdesbedömning och skydd av viss skog. Naturvårdsverkets rapport 5340.

Vattenmyndigheten Södra Östersjön, 2012. Mörrumsåns avrinningsområde. Delrapport inom Kulturmiljö och vattenförvaltning – planeringsunderlag för Södra Östersjöns vattendistrikt.

Artdatabanken 2020. Rödlistade arter i Sverige 2020.

Skogsstyrelsen 1994. Signalarter i projekt nyckelbiotoper.

Skogsstyrelsen 2000. Signalarter – indikatorer på skyddsvärd skog.

PLANDEL

6. SKÖTSELOMRÅDEN

Hela området är indelat i 6 skötselområden (i vissa fall med tillhörande delområden), se skötselplanekartan (bilaga 2a).

6.1. BEVARANDEMÅL FÖR HELA OMRÅDET

Målet är en naturlig skog där småskaliga naturliga eller naturliknande processer styr en mosaik av trädklädda kullar med sluten ädellövskog och fuktiga partier med lövsumpskog samt brända partier med triviallövskog.

Trädskiktet ska vara olikåldrigt och varierat avseende arter. Här ska finnas gamla träd och död ved i olika former och förmultningsstadier. Det ska finnas brandljud och bränd död ved. Bärande och blommande buskar och småträd ska finnas i rik förekomst och variation. Skyddszoner utmed vatten ska vara lövbevuxna. Det ska finnas attraktiva livsmiljöer för insekter och fåglar samt lavar, mossor och svampar för respektive naturtyp. Skyltar ska informera om natur- och kulturvärden i området och lämpliga stigar och rastplatser ska finnas för besökare.

6.2. GENERELLA RIKTLINJER OCH ÅTGÄRDER FÖR HELA OMRÅDET

Naturreservatet bör få utvecklas utan konkurrens från gran för att gynna lövskogsberoende arter. All gran ska avverkas eller röjas ner för att minimera fröspridning och uppslag av gran. Ved och ris från gran får köras ut ur området. Död ved kan flyttas inom området och grov död ved kan tillföras utifrån. Även lövträd som faller på olämpliga ställen får flyttas. Ädellövträd ska hållas vid liv så länge som möjligt och uppkomsten av fler grova hålträd ska gynnas. Tall gynnas där förutsättningar finns.

- Vid alla skötselåtgärder ska stor hänsyn tas till inverkan på markskiktet och den lokala hydrologin genom att körskador undviks.
- För att påskynda åldrandet hos yngre och medelålders lövträd är det lämpligt att utföra veteranisering, det vill säga åtgärder som ska efterlikna ett naturligt åldrande hos trädet. Det sker lämpligen genom att beskära träden via till exempel topphuggning, grenbrott, m.m. Dessa åtgärder ska genomföras på ett sådant sätt att grenar och stamdelar får så naturliga brottytor som möjligt. Detta är passande att utföra bland annat på de ekar som står utmed kraftledningsgatan som är dragen genom reservatets centrala del, i nordvästlig till sydöstlig riktning. En toppbeskärning av dessa ekar möjliggör att ekarna kan stå kvar och leva vidare, samtidigt som åldrandet påskyndas, vilket skapar förutsättningar för biologisk mångfald. Ris och toppar från beskärningar av träd sparas i området och får ligga kvar i anslutning till trädet eller om detta är olämpligt flyttas till annan öppen plats. Nedtagna trädkronor, grenar och ris kan ge ökad möjlighet att få upp en naturlig föryngring av busk- och trädskiktet på dessa platser. Ett annat sätt att skapa värdefulla föryngringsplatser för

insekter är att placera s.k. mulmholkar som fungerar som ett substitut för ihåliga träd.

- Död lövved lämnas kvar i området. Vindfälle eller grenar som hamnar olämpligt, till exempel som hindrar framkomlighet eller som trillat på kulturhistoriskt värdefulla landskapselement eller områden med rik markflora, får flyttas till annan plats inom reservatet.
- För att säkra substratåtkomsten för vedlevande insekter och svampar kan det bli nödvändigt att aktivt placera ut död ved av lövträd.
- I de fall där ris- och röjningsavfall ska tas ut ur området ska detta ske så snart som möjligt efter avverkning. Avverkningsrester från lövträd får ej ligga kvar över sommarsäsongen och sedan köras ut, detta för att undvika reproduktionsfällor för insekter som lever på klenved.
- Delar av området ska göras mer tillgängligt för friluftslivet.

6.3. SKÖTSELOMRÅDEN

Tabell 4. Skötselområden

Typ av skötselområde	Antal delområden	Areal (ha)
1. Blandlövskog	1	10,8
2. Ädellövskog	2	20,1
3. Utvecklingsmark mot lövskog	1	12,4
4. Deponin	1	1,5
5. Vatten	1	2,2
6. Friluftsliv	-	-
SUMMA:	6	47

Skötselområde 1: Blandlövskog (10,8 ha)

Till vänster: Blandskog med inslag av bok. Till höger: lövbränna

Beskrivning

Skötselområde 1 består av blandlövskogar och ungskogar med varierande trädslagsammansättning. Ungskogarna förekommer framför allt där skogen tidigare avverkats eller på tidigare åkermark. I norra delen finns en lövbränna som har uppkommit efter en naturlig skogsbrand år 2001. Brandljud förekommer spritt på träden i denna del. Längst i norr finns en ung planterad granskog. Björk dominerar trädskiktet i skötselområdet som helhet. Utmed banvallen i väster finns rikligt med asp och ek samt i blötare partier klipbal. Spritt i skötselområdet finns även inslag av ask, bok, hassel, rönn och sälg. I delar börjar ek och bok att ta överhanden och på sikt kommer dessa blandlövskogar att övergå till skogar av ädellövskaraktär.

Bevarandemål

Lövträd ska dominera trädskiktet. Antalet gamla och grova lövträd, hålträd och andelen död ved ska på sikt öka för att gynna organismer knutna till dessa livsmiljöer. Ädellövträd i olika åldersgenerationer ska finnas representerade inom området.

Skötselåtgärder:

Det grandominerade partiet längst i norr avverkas och körs ut från området. Enstaka spridda granar i resterande del av skötselområdet ringbarkas eller fälls. Om risk för spridning av granbarkborre till angränsande fastigheter finns barkas liggande gran som inte ska köras ut. Uppväxande sälg och ek friställs där björk konkurrerar, det gäller särskilt i lövbrännan i norr. Särskilt värdefulla lövträd får friställas i hela skötselområdet.

Skötselområde 2: Ädellövskog (20,1 ha)

Bokskog på en av åsryggarna längs Mörrumsån.

Beskrivning:

Skötselområde 2a består av två delområden och ligger i direkt anslutning till Fridafors samhälle och Mörrumsån. Området i öster har tidigare förvaltats med inriktning på att gynna ädellöv och en ädellövsplantering har anlagts. Delar av trädskiktet är ungt men det finns gruppställda äldre ädellövträd av bok och ek spridda i yngre partier. Längst i öster är skogen gammal och utgör en nyckelbiotop. I delområdet norr om villabebyggelsen är terrängen storblockig och kuperad med ett trädskikt dominerat av äldre ek.

Skötselområde 2b ligger öster om Mörrumsån längs en stark västsluttning. Området domineras av bok men har ett stort inslag av framför allt gran. Ett flertal granar har stormfällts intill åkanten. Enstaka ek, asp, lind, avenbok, rönn, tall m.m. förekommer spritt i området. Terrängen är stundtals storblockig och längst i norr sträcker sig en brant bergsrygg kantad med bok.

Genom båda områdena sträcker sig en kraftledningsgata med en luftledning.

Bevarandemål

Lövträd ska dominera trädskiktet. Antalet gamla och grova lövträd, hålträd och andelen död ved ska på sikt öka för att gynna organismer knutna till dessa

livsmiljöer. Ädellövträd i olika åldersgenerationer ska finnas representerade inom området.

Ädellövskogens naturvärden utvecklas i huvudsak genom naturlig dynamik, såsom stormfällningar, insekts- och svampangrepp. Höga naturvärden är ofta kopplade till naturskogsartade förhållanden. Det högst prioriterade bevarandemålet för Fridafors naturreservat är därför att bevara och utveckla de naturskogskvaliteter som är knutna till gammal ädellövskog. Förekomst av naturlig luckighet (som bildas när träd faller) och flerskiktning (träd av olika åldrar i samma område) är exempel på detta.

Luckighet gynnar naturlig föryngring av bok och leder till en flerskiktad struktur. Det betyder möjlighet till en kontinuerlig tillgång på äldre bokar och död ved i området, vilket är förutsättningen för överlevnaden av bokskogsanknutna arter på lång sikt. Förekomst av substrat som grova träd och död ved är av största vikt för många epifytiska mossor, lavar, svampar, fåglar samt insekter och mollusker.

Kraftledningsgatan ska innehålla artrika skogsbryn, täta buskage samt solexponerad död ved. Det ska finnas en mångfald av olika träd och buskar i båda kanterna av kraftledningsgatan. Gynnsam bevarandestatus är uppnådd när buskskiktet täcker 10–20 % av delområdet och död ved finns i solexponerat läge.

Skötselåtgärder

Vid behov röjning av granuppslag i hela området.

Finns tydliga tecken på att vitaliteten hos gamla grova ädellövträd försämras kraftigt genom konkurrens från den uppväxande lövträdsgenerationen, kan försiktig friställning av gammelträden bli aktuell. Allt virke från utglesade, ringbarkade eller toppkapade konkurrensträd lämnas i området. Ris och klenvirke kan dras ihop i högar för att öka framkomligheten och för att minska beskuggningen av vårfloran på marken.

Kraftledningsgatan sköts genom återkommande röjningar. 5-10 meter från kanterna av kraftledningsgatan och på 10-20 % av ytan gynnas lågväxande buskar som videarter, sälk och hägg, liksom bärande buskar och träd som exempelvis nyponros, olvon och rönn. Undvik raka beståndskanter, eftersträva istället böljande linjer med rumsindelning. Ta inte bort torrträd, lågor och vindfällan. Gamla långsamväxande träd, som inte utgör något hot mot kraftledningen lämnas.

Död ved från skötselåtgärder placeras i solexponerat läge.

På lämpliga platser utmed ån kan utsiktspunkter och fiskeplatser gallras och röjas upp vid behov för att skapa kontaktzoner mellan land och vatten. Stående döda eller levande träd som hotar falla ner på stigar, vägar, byggnader eller andra anläggningar, dämmer ån, eller på annat sätt utgör allvarlig olägenhet eller fara, får fällas och vid behov flyttas.

Skötselområde 3: Utvecklingsmark mot lövskog (12,4 ha)

Beskrivning

Det norra delområdet består av relativt homogen granskog med enstaka inslag av löv. Området är ett produktionsbestånd som har lämnats ogallrat. Yngre träd av ek, bok, rönn asp och björk växer sporadiskt under granarna. En kanaliserad bäck löper ned mot Mörrumsån. Inga högre naturvärden finns knutna till denna granskog. Det södra delområdet, öster om Mörrumsön, är mer varierat med ett bitvis ganska stort lövinslag. Centralt i området finns ett äldre bestånd av planterad lärk. Rödek förekommer också.

Bevarandemål

Omföra gran- och lärkskogen till lövdominerad skog. Lövskog ska etablera sig i området och på sikt ska naturtypen ädellövskog och/eller triviallövskog med ädellövinslag finnas inom skötselområdet med en areal av 12,4 ha.

Bäcken ska ha naturlig hydrologi.

Skötselåtgärder

All gran och lärk i området avverkas och körs ut tillsammans med grenar och toppar. Lövträd och tall inom området sparas vid avverkningen. Lövträd och tall får därefter självföryngra sig så att skogen utvecklas till lövskog. Eventuell etablering av gran- och lärkplantor tas bort. Stödplantering med plantor av lokal proviens kan komplettera självföryngringen.

Hydrologisk återställning av bäcken får utföras.

Skötselområde 4: Deponin (1,5 ha)

Deponin finns beskriven i kapitel 3.1 ovan. Lämpliga åtgärder för att göra deponiområdet säkert för friluftsliv och rekreation ska utföras. Det kan t.ex. vara att täcka och förstärka hela eller delar av området eller låta det naturliga trädskiktet binda det deponerade materialet. Delar av området får vid behov göras om till parkeringsplats, vilket medför ytterligare täckning av deponin. Om tillsyn visar på problem med föroreningar, slitage av täckskiktet eller dylikt ska nödvändiga åtgärder vidtas. Gran får avverkas och köras ut för att ersättas av lövskog.

Skötselområde 5: Vatten (2,2 ha)

Beskrivning

Skötselområdet innefattar en liten del av Mörrumsån. I denna del kantas ån av lövskog. Bottensubstratet består huvudsakligen av block, sten, grus och sand. Mörrumsån är ett av Sveriges större vattendrag och utgör en värdefull livsmiljö för ett flertal djur- och växtarter. Ån är en viktig lek- och uppväxtmiljö för vandrande fisk som den unika Mörrumslaxen. Fiskar har idag fri vandringsväg från havet i Blekinge upp förbi Fridafors och fram till Granö.

Bevarandemål

Mörrumsån ska ha god ekologisk status och god kemisk vattenstatus.

Ett konstant vattenflöde, som följer den naturliga tillrinningen, ska upprätthållas i enlighet med de bestämmelser som finns i vattendom för Fridafors kraftverk efter omprövning.

Skötselåtgärder

Konkreta åtgärder för att nå målen kring vattenmiljöer utförs inte främst genom förvaltning av naturreservatet eftersom reservatet endast omfattar en liten del av ån och avrinningsområdet utan i annat arbete som bedrivs för Mörrumsåns avrinningsområde som helhet av många olika aktörer.

Död ved och träd som faller ut i vattnet lämnas om de inte hotar att dämna upp ån, utgör vandringshinder eller på annat sätt utgör fara eller skapar allvarlig olägenhet för vattenkraftsanläggningen eller tillgängligheten för fisket. Om ved på grund av uppenbar fara eller annan orsak måste avlägsnas från vattnet ska den om möjligt läggas någonstans i åns närhet.

Skötselområde 6: Friluftsliv

Blåsippor *Hepatica helvetica* växer här och var i reservatet.

Beskrivning

Naturreservatet ligger i direkt anslutning till Fridafors samhälle. Det är mycket lätt att ta sig till västra sidan av naturreservatet via Ringvägen där några stigar utgår från bebyggelsen och följer ån. I övrigt saknas i princip helt stigar. Längst i väster passerar cykelleden Sydostleden genom reservatet. Parkeringsplats saknas i dagsläget. Föremål, övergivna båtar etc. finns längs ån samt i anslutning till villabebyggelse.

Bevarandemål

Informationen i området ska vara lättillgänglig och bidra till att förhöja upplevelsen av besöket, genom att den är lättläst, fokuserar på upplevelser i området samt har informativa kartor. Informationen ska bidra till att syftet med reservatet uppnås. Områdets friluftslivsanläggningar ska vara i gott skick och underlätta för besökarna. Det ska inte finnas föremål, övergivna båtar etc. i området.

Skötselåtgärder

Parkeringsplats får anläggas på lämplig plats, t.ex. över den f.d. deponin.

Strövstigar får anläggas, tillgänglighetsanpassas och märkas ut för att öka allmänhetens möjlighet att besöka området. Tältplatser, grillplatser och rastplatser med bord och bänkar får sättas upp på lämpliga platser.

Föremål, övergivna båtar etc. ska transporteras ut ur området.

Besökare ska kanaliseras till lämpliga områden där risken för skador på natur- och kulturmiljö samt störning för närboende minimeras.

Informationstavlor får anläggas på lämpliga ställen, t.ex. i anslutning till parkeringsplats samt vid stigar som leder in i reservatet.

Tillsyn av stigar och anordningar/anläggningar ska ske regelbundet.

För att minska störningar för närboende ska inte besökare köra bil in på Paradisvägen. Skyltning och eventuellt anläggande av parkeringsplatser ska göras med hänsyn till detta. Strövstigar, rast-, tält- eller grillplatser ska inte anläggas i anslutning till tomtmark (med undantag för starten av strövstigar som utgår från villabebyggelse).

Gränsmarkering av området ska ske.

Ovan nämnda åtgärder ska planeras så att det inte innebär en störning vid boplatser för hänsynskrävande fåglar.

7. JAKT OCH FISKE

Enligt föreskrifterna är det förbjudet att utfodra vilt och anlägga åtel inom reservatet. I övrigt inskränker inte naturreservatet rätten till jakt och fiske i området.

8. BRÄNDER, STORM, ÖVERSVÄMNINGAR, INSEKTSANGREPP

Vid händelser som medför att stora mängder träd dör och/eller faller omkull vid t.ex. storm, insektsangrepp eller översvämning gäller följande. Död ved av lövträd och tall lämnas inom området, men veden får vid behov flyttas inom reservatet. Om dessa händelser medför mycket stora mängder med döda träd får delar av toppar, ris och klen ved tas ut.

9. BARNPERSPEKTIVET

Området ska genom information, stigar och rastplats m.m. vara tillgängligt för både barn och vuxna

10. UTMÄRKNING

Reservatsgränsen ska märkas ut vilket innebär att gränsmärken målas på träd och på stolpar som slås ned i marken. Gränsmärkena ska placeras så att det går att se från ett märke till nästa. Vid gränsmarkering i skogsmark ska i gränslinjen, med 0,5 m på vardera sidan reservatsgränsen, röjas en tydlig gata. Denna gata får vid behov underhållas av förvaltaren. De träd som avverkas i gränsgatan tillfaller markägaren som också själv får ta vara på dem eller låta dem ligga kvar.

Reservatsgräns som sammanfaller med fastighetsgräns ska underhållas som fastighetsgräns på sedvanligt sätt. Reservatsgräns utmed väg placeras utanför vägområdet så att vägunderhållet inte påverkas av reservatet.

11. SAMMANFATTNING OCH PRIORITERING AV SKÖTSELÅTGÄRDER

I samtliga skötselområden är det reservatsförvaltaren som ansvarar för huggning och röjning av träd och buskskikt.

Tabell 5. Sammanfattande prioritering av skötselåtgärder

Skötsel- område	Åtgärd	Prioritet, 1-3	Tidpunkt
1, 3, 4	Avverkning av gran	1	Inom 5 år
4	Kontroll av deponin.	1	Regelbundet
Samtliga	Ta bort föremål, övergivna båtar etc.	1	Inom 3 år
6	Information om reservatet	1	Inom 3 år
Alla	Gränsmarkering	1	Inom 1 år
6	Anläggning och underhåll av friluftsanordningar	2	Inom 5 år
1, 2	Frihuggning/röjning för att gynna lövträd	3	Inom 10 år
Alla	Veteranisering av yngre träd	3	Inom 15 år
1, 2, 3	Tillförsel av död ved (mulmholkar m.m.)	3	Inom 15 år

Prioritet: 1= Högst, 2= Hög, 3= Lägre

12. FÖRVALTNING, TILLSYN OCH UPPFÖLJNING

Länsstyrelsen är ansvarig för att skötseln av reservatet följer fastställd skötselplan. Detta inkluderar dokumentation och uppföljning av utförda åtgärder.

Länsstyrelsen har även ansvar för den operativa tillsynen i naturreservat enligt 26 kap. miljöbalken genom att övervaka att föreskrifter, dispenser och tillstånd följs.

Uppföljning av bevarandemålen ska ske i enlighet med en uppföljningsplan för länets alla skyddade områden som framöver kommer att fastställas av Länsstyrelsen.

Uppföljning av utförda åtgärder och av bevarandemålen ligger till grund för en utvärdering av:

- om syftet med reservatet har uppnåtts,
- om bevarandemål och gynnsamt tillstånd uppnåtts i reservatet,
- om skötselmetoder behöver förändras,
- om en revidering av skötselplanen behövs.

BILAGOR

2a. Skötselplanekarta

